“Puig Ciutat és un camp de proves de noves tecnologies per fer més eficient l’arqueologia”

Entrevista a Carles Padrós, investigador en formació de l’ICAC

“Puig Ciutat és un camp de proves de noves tecnologies per fer més eficient l’arqueologia”

Carles Padrós (ICAC) és un dels tres directors de les excavacions al jaciment romà de Puig Ciutat, situat a Oristà (Lluçanès, comarca d’Osona). Aquest estiu hi han excavat per quarta vegada i han trobat noves evidències que va ser destruït en un assalt armat al segle I aC, segurament en la campanya de Juli Cèsar contra Pompeu Magne.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Actualment, Carles Padrós fa una estada de formació al centre Ausonius de Bordeus (França) amb una beca de la Universitat Rovira i Virgili.

Les excavacions al jaciment de Puig Ciutat són recents: comenceu el 2010.

Sí, vam presentar el projecte al Servei d'Arqueologia el 2009, firmat per Roger Sala, arqueòleg especialista en geofísica, de l'empresa SOT; Àngels Pujol, arqueòloga, i servidor. La idea era estudiar un jaciment ibèric, però el primer any ja vam veure que no ho era: es tractava d'un jaciment amb una última fase del període romà tardorepublicà. I la veritat és que amb 4 anys se'ns ha anat fent gran.

Quines troballes heu fet aquest estiu?

Semblants a les troballes d'anys anteriors. Hem trobat material intacte, armament com ara projectils de fona i puntes de catapulta. Per tant, són noves proves del fet que el jaciment va tenir un final violent, durant el segle I aC.

Excavació del Sector 4 (Zona 2) mentre

es prenen punts amb l'estació total robòtica.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Tant, podeu afinar?

Sí, sobretot per la ceràmica, que és el que sempre dóna la cronologia. Hem trobat dos tipus de ceràmiques de vernís negre, campanianes C i calenes tardanes, a més d'àmfores que ens permeten ser molt precisos. Això ens porta a datar el jaciment en el moment bèl·lic de la guerra civil entre Cèsar i Pompeu Magne.

És a dir, entre el 49 i el 45 aC.

Exacte. Segur que el jaciment té fases anteriors, potser també ibèrica, però en tot cas esdevé una guarnició pompeiana que controla els passos del Prepirineu-Pirineu. Els cesarians, que vénen de França, s'ho troben anant en direcció a Ilerda el 49 aC, que és l'any d'inici de l'enfrontament.

Així el Lluçanès no era un lloc tan recòndit!

No, i tinguem en compte que des del nord de l'assentament l'accés és pla. No tenim evidència de via, ni cap mil·liari en les proximitats, però és evident que és un pas natural

entre l'Empordà i l'interior de Catalunya, les terres de Lleida. Com diem nosaltres, per aquí hi havia de passar "l'Eix Transversal de l'Antiguitat"!

Excavació d'una petita àmfora al Sector 10 (Zona 2).

Com ens hem d'imaginar l'assentament?

Com un campament però més consolidat, amb construccions en pedra. Té una última fase molt clara. Aprofiten un espai que ja havia estat habitat i el refunden construint-hi a sobre.

Però a aquests nivells més profunds no hi heu arribat.

No, no els hem excavat en extensió, tot i que tenim localitzada una cisterna que sembla ibèrica, i que serà un dels punts de partida de la campanya del 2014. A més també esperem fer una segona campanya gràcies a l'1% cultural de l'Eix Transversal.

L'experimentació tecnològica és un punt fort vostre. Com treballeu?

Per començar treballem amb estació total robòtica, i hem implantat un sistema d'informació geogràfica micro on hi ha totes les dades documentals de l'excavació. Això permet fer anàlisis precises, per exemple de dispersió i identificació de materials.

Sou innovadors.

És que més enllà d'estudiar què hi ha al subsòl, ens interessa posar en pràctica tecnologia nova. De fet des del primer moment vam plantejar el jaciment com un camp de proves de geofísica. Val a dir que hi han vingut diverses universitats espanyoles i europees a aplicar-hi les seves tècniques i aparells.

Prospecció geofísica amb georadar IDS RIS MF Hi-Mod.

Per exemple?

La UPC hi ha aplicat un radar de freqüència central de 25 MHz i un investigador de la Universitat de Gant i va realitzar una prospecció electromagnètica EMI.

En aquest sentit marqueu la diferència.

Sí, no som un jaciment més! Estem intentant crear noves tècniques i mètodes per fer l'arqueologia més eficient. I això gràcies a un equip no consolidat d'unes 30 persones que voluntàriament hi treballen, durant la campanya i la resta de l'any.

Quin tipus de professionals teniu involucrats?

Per esmentar-ne alguns: Xavier Rubio, del Centre de Supercomputació de Catalunya; Francesc Xavier Hernández, catedràtic de la Universitat de Barcelona , i Jordi Principal, investigador del Museu d'Arqueologia de Catalunya.

Text i retrats: Carme Badia i Puig

Fotos de l'excavació: Carles Padrós

Setembre del 2013

Institut Català d'Arqueologia Clàssica

Més informació

Vídeo de la conferència a Tribuna d'Arqueologia 2013: **"El jaciment tardorepublicà de Puig Ciutat (Oristà, Osona), nous mètodes aplicats a l'arqueologia de recerca"**

Vídeo del programa monogràfic *Sota terra*: **"Oristà: romans al Lluçanès"** (març del 2012)